

از سری کتاب‌های گروه مؤلفین اندیشمند

فارسی پایه پنجم

تیزهوشان اندیشمند

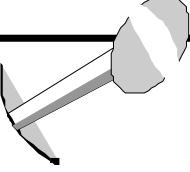
قابل استفاده داوطلبان و (و د به مراکز
استعدادهای درخشان و دیگر مدارس نمونه‌ی گلشیور

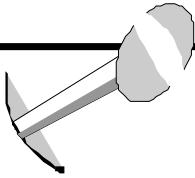
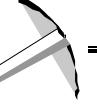
شامل :

درس نامه‌ی فارسی + نکات تستی +

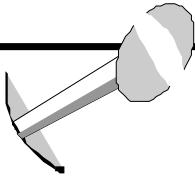
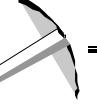
۹۰۰ پرسش چهار گزینه‌ای به همراه پاسخ تشریحی

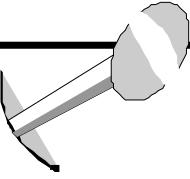
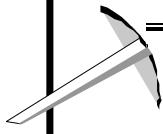
ناشر: تندیس نظرهای اندیشمند

	فهرست مطالب
	عنوان مطلب
<hr/>	
فصل ۱: زبان و الفبای فارسی	
۱۲ زبان فارسی
۱۲ الفبای فارسی
۱۲ کلمه‌های معادل
۱۲ یک واژه با چند معنی
۱۳ واژه‌های متشابه
۱۴ پرسش‌های چهارگزینه‌ای فصل اول
<hr/>	
فصل دوم: اسم	
۱۹ اسم
۱۹ مفرد
۱۹ جمع
۲۰ اسم جمع
۲۱ جمع مکسر
۲۲ اسم ساده و اسم غیر ساده
۲۴ فرق گذار و گزار
۲۴ فرق بنام و بهنام
۲۵ پرسش‌های چهارگزینه‌ای فصل دوم
<hr/>	
فصل سوم: جمله	
۳۷ جمله

	فهرست مطالب
	عنوان مطلب
صفحه	
۳۷ أنواع جمله
۳۸ ساخت جمله
۳۸ قواعد حذف فعل
۳۹ پرسش‌های چهارگزینه‌ای فصل سوم
فصل چهارم: کلمه‌های مترادف، متضاد، متشابه و هم‌خانواده	
۴۴ کلمه‌های مترادف
۴۴ کلمه‌های متضاد
۴۴ کلمه‌های متشابه
۴۵ کلمه‌های هم خانواده
۴۵ معنی و مفهوم عبارت
۴۶ پرسش‌های چهارگزینه‌ای فصل چهارم
فصل پنجم: نهاد، گزاره، فاعل	
۸۰ نهاد و گزاره
۸۰ فاعل
۸۱ راه تشخیص فاعل
۸۲ پرسش‌های چهارگزینه‌ای فصل پنجم
فصل ششم: اصطلاحات ادبی	
۹۰ مصراع و بیت

صفحه	عنوان مطلب
۹۰	قافیه
۹۰	ردیف
۹۱	غزل
۹۱	کلمه‌های مخفّف
۹۱	ضرب المثل
۹۲	کنایه
۹۲	جان بخشی به اشیا (تشخیص)
۹۲	نشر
۹۲	نشر عادی
۹۴	نشر ادبی
۹۳	حکایت
۹۴	پرسش‌های چهارگزینه‌ای فصل ششم
	فصل حتم: نگارش فارسی
۱۰۴	نگارش فارسی
۱۰۶	پرسش‌های چهارگزینه‌ای فصل هفتم
	فصل حتم: فعل
۱۱۳	فعل
۱۱۳	اقسام فعل از نظر زمان
۱۱۳	مصدر

	فهرست مطالب
	عنوان مطلب
	<hr/>
صفحه	
<hr/>	
۱۱۳ شناسه‌ی فعل
۱۱۴ صورت‌های صرف فعل
۱۱۴ بن فعل
۱۱۵ زمان گذشته (ماضی)
۱۱۵ ماضی ساده
۱۱۵ ماضی نقلی
۱۱۵ ماضی استمراری
۱۱۶ ماضی التزامی
۱۱۶ ماضی بعید
۱۱۷ زمان حال (مضارع)
۱۱۷ مضارع اخباری
۱۱۷ مضارع التزامی
۱۱۷ فعل امر
۱۱۸ فعل نهی
۱۱۸ زمان آینده (مستقبل)
۱۱۸ اقسام فعل از لحاظ ساختمان
۱۱۹ راه تشخیص فعل ساده از مرکب
۱۲۰ پرسش‌های چهارگزینه‌ای فصل هشتم

	فهرست مطالب
	عنوان مطلب
فصل نهم: مفعول	
۱۲۷ مفعول
۱۲۸ پرسش‌های چهارگزینه‌ای فصل نهم
فصل دهم: ضمیر	
۱۳۴ ضمیر
۱۳۴ ضمیرهای منفصل (جدا)
۱۳۵ پرسش‌های چهارگزینه‌ای فصل دهم
فصل یازدهم: (موصوف و صفت) و (مضاف و مضاف الیه)	
۱۳۸ موصوف و صفت
۱۳۸ صفات‌های پسین
۱۴۱ مضاف و مضاف الیه
۱۴۱ روش‌های تشخیص موصوف و صفت از مضاف و مضاف الیه
۱۴۳ پرسش‌های چهارگزینه‌ای فصل یازدهم
فصل دوازدهم: قيد	
۱۵۲ قيد
۱۵۲ اقسام قيد
۱۵۴ پرسش‌های چهارگزینه‌ای فصل دوازدهم

صفحه	عنوان مطلب
	فهرست مطالب
	پاسخنامه‌ی تشریحی
۱۵۸	پاسخنامه‌ی تشریحی فصل اول
۱۶۲	پاسخنامه‌ی تشریحی فصل دوم
۱۷۰	پاسخنامه‌ی تشریحی فصل سوم
۱۷۲	پاسخنامه‌ی تشریحی فصل چهارم
۱۸۷	پاسخنامه‌ی تشریحی فصل پنجم
۱۹۱	پاسخنامه‌ی تشریحی فصل ششم
۱۹۶	پاسخنامه‌ی تشریحی فصل هفتم
۱۹۹	پاسخنامه‌ی تشریحی فصل هشتم
۲۰۳	پاسخنامه‌ی تشریحی فصل نهم
۲۰۶	پاسخنامه‌ی تشریحی فصل دهم
۲۰۷	پاسخنامه‌ی تشریحی فصل یازدهم
۲۱۳	پاسخنامه‌ی تشریحی فصلدوازدهم
۲۱۵	واژه نامه
۲۲۶	اعلام

فصل اول

زبان
و الفبای فارسی

زبان فارسی

همان طور که می‌دانید در هر کشوری مردم به زبان خاص خود سخن می‌گویند. این زبان همان زبانی است که آن را از کودکی فرا گرفته‌اند. زبان رسمی کشور عزیز ما ایران زبان فارسی است که باید آن را به درستی و قواعد آن را فرا بگیریم. مجموعه‌ی قواعد زبان را «دستور» می‌گویند.

لّنکته: مجموع قاعده‌های هر زبانی را به فارسی، دستور و به عربی صرف و نحو و در بعضی از زبان‌های اروپایی، گرامر می‌گویند.

الفبای فارسی

چند سالی است که در آزمون‌های مدارس تیزهوشان و یا ورودی‌های مدارس ممتاز و نمونه‌ی کشور از ترتیب حروف الفبایی پرسش به عمل آمده است. پس به خاطر سپردن حروف الفبای فارسی که در زیر آمده است یک ضرورت به حساب می‌آید.

حروف الفبای فارسی عبارت‌اند از: «ا، ب، پ، ت، ث، ج، چ، ح، خ، د، ز، ژ، س، ش، ص، ض، ط، ظ، ع، غ، ف، ق، ک، گ، ل، م، ن، و، ه، ی».

لّنکته: حرف‌های «پ، چ، ژ، گ» مخصوص زبان فارسی هستند و این حروف به هیچ وجه در زبان عربی دیده نمی‌شوند.

لّنکته: به خاطر استفاده از کلمه‌های عربی، حرف همزه (ء) نیز وارد زبان فارسی شده است، که البته جزو حرف‌های اصلی الفبای فارسی نمی‌باشد.

فارسی پاپ‌جات

۱۲

فصل اول

کلمه‌های مُعادل

امروزه برای بعضی از کلمه‌هایی که از زبان بیگانه وارد زبان فارسی شده‌اند، کلمه‌ی جایگزین ساخته‌اند. که به این کلمه‌ها، کلمه‌های مُعادل می‌گویند. مانند:

* پاراگراف ← بند	* پرانتز ← کمانک	* هلی‌کوپتر ← بالگرد
* کاپ ← جام	* کلینیک ← درمانگاه	* کامپیوتر ← رایانه
* پرینتر ← چاپگر	* گُد ← شناسه	* آدرس ← نشانی
* ترمینال ← پایانه	* کوپن ← کالا برگ	* اتومبیل ← خودرو
* سوبسید ← یارانه	* اتوبان ← بزرگراه	* پارک ← بوستان

یک واژه با چند معنی

بعضی از واژه‌ها دارای چند معنی می‌باشند. این واژه‌ها در جمله‌های گوناگون، معانی متفاوتی دارند. مانند:

مهر ← (محبت) ← بابک پدری با مهر و محبت دارد.

مهر ← (ماهی از سال) ← روز اول ماه مهر مدارس باز می‌شوند.

مهر ← (خورشید) ← ساقه‌های طلایی در زیر انوار مهر می‌درخشند.

واژه‌های متشابه

در زبان فارسی بعضی از کلمه‌ها از نظر تلفظ یکسان هستند اما از دو نظر با هم فرق دارند.

۱- معنا

۲- شکل املایی مانند:

خوار = کم ارزش و کوچک
خار = تیغ

خاست = بلند شدن

خواست = میل ، طلب ، آرزو

- ۱- چنان‌چه کلمه‌های زیر به ترتیب الفبایی مرتب شده باشند، کدام کلمه به جای (*) قرار می‌گیرد؟
 «پرچم - جهاد - (*) - ذرت - گرفتار - نادر»
 ۱) شمال ۲) درخت ۳) غار ۴) یاور
- ۲- در کدام گزینه کلمه‌ها به ترتیب حروف الفبایی مرتب شده‌اند؟
 ۱) دانشگاه، دانشجو، دانشخواه و دانشمند ۲) دانشجو، دانشخواه، دانشگاه و دانشمند
 ۳) دانشمند، دانشگاه، دانشخواه و دانشجو ۴) دانشخواه، دانشجو، دانشمند و دانشگاه
- ۳- در فرهنگ لغت، کدام کلمه زودتر از بقیه آمده است؟
 ۱) شادمان ۲) شاهنامه ۳) شاهد ۴) شایسته
- ۴- در کدام دسته از کلمه‌های زیر ترتیب الفبایی رعایت شده است؟
 ۱) احتیاط، احمر، ارمغان و ارتعاش ۲) احمر، احتیاط، ارتعاش و ارمغان
 ۳) احتیاط، ارمغان، احمر و ارتعاش ۴) احمر، احتیاط، ارتعاش و ارمغان
- ۵- اگر خواسته باشیم در لغت نامه معنی کلمه‌های زیر را پیدا کنیم، کدامیک از کلمه‌های زیر را زودتر می‌توانیم ببینیم؟
 ۱) مهر ۲) مطمئن ۳) مُعطَّل ۴) مصائب
- ۶- در کدام یک از گزینه‌های پایین، واژه‌ها دارای ترتیب الفبایی درست هستند؟
 ۱) ارس، ارومیه و اروپا ۲) فرسوده، فراوان و فرومایه
 ۳) ناراست، نارو و ناروا ۴) گلستان، گلشن و گلدان
- ۷- چنان‌چه کلمه‌های زیر به ترتیب حروف الفبایی مرتب شده باشند، کدام کلمه به جای (*) قرار می‌گیرد؟
 «تقاطع - جرئت - دباغ - زمزمه - (*) - صبور - غریب - لاحول»
 ۱) سپهر ۲) بوم ۳) تحقیق ۴) انگیزه
- ۸- اگر کلمه‌های زیر در کتاب لغتنامه آمده باشند، کدام گزینه می‌تواند در جای خالی قرار بگیرد؟
 «بی‌پروا، بی‌قواره، ، بی‌نیاز و بی‌همتا»
 ۱) بی‌قرار ۲) بی‌تاب ۳) بی‌درنگ ۴) بی‌کران
- ۹- اگر بخواهیم کلمه‌های «حیرت، حفره، حاجت و حریق» را به ترتیب حروف الفبایی بنویسیم، ترتیب آن در کدام گزینه درست آمده است؟
 ۱) حفره، حاجت، حیرت و حریق ۲) حاجت، حیرت، حفره و حریق
 ۳) حاجت، حریق، حفره و حیرت ۴) حریق، حیرت، حفره و حاجت

تیزهوشان اندیشمند

- در کدام گزینه از زبان نوشتاری استفاده نشده است؟

به آسوئی نمی‌تونه کشه دست
خوش باشه هر اون که یاد من کرد
ز هر تخم، برخاست هفتاد تخم
همون راه محبت کی توان بست

- ۱) کسی که با کسی دل داد و دل بست
- ۲) نمی‌دونم پدر بید یا برادر
- ۳) قضا را در آن سال، از آن خوب شخم
- ۴) اگر آمد شدن را ره ببندند

- کدام سری از کلمه‌های زیر همگی فارسی هستند؟

- ۲) مظلوم، عابد و قشنگ
- ۴) سعادت، صورت و درس

- ۱) قشنگ، پژمرده و گل دان
- ۳) دبستان، گل و عاشق

- کدام یک از کلمه‌های زیر از زبان عربی وارد زبان فارسی شده است؟

۴) چنگ

۳) مکتب

۲) دریا

۱) دست

- بهترین راه برای آگاهی از پاسخ پرسش‌ها چیست؟

- ۲) پرسش از دوستان و بستگان
- ۴) پرسش از پدر و مادر

- ۱) مراجعه به کتاب
- ۳) مراجعه به روزنامه

- کدام دسته از کلمه‌های زیر همگی فارسی هستند؟

- ۲) گیره، چنگال و مراجعه
- ۴) روزنامه، گل و ظاهر

- ۱) پرچم، ژاله و چنگ
- ۳) صابر، مدرّس و عابد

- به مجموع قاعده‌های زبان در کشور عربستان سعودی چه می‌گویند؟

۴) گرامر

۳) دستور

۲) صرف و نحو

۱) لغتنامه

- کدام گزینه واژه‌ای فارسی دارد؟

۴) آدرس

۳) رایانه

۲) ماشین

۱) عامل

- کدام گزینه واژه‌ای فارسی دارد؟

۴) سایز

۳) پاسخ

۲) سؤال

۱) تمبر

- برای شمارش هوایپیما و رادیو به ترتیب از واحدهای و استفاده می‌شود.

- ۲) دستگاه-فروند
- ۴) تخته- دستگاه

- ۱) فروند- تخته
- ۳) فروند- دستگاه

- با شنیدن کلمه‌ی دریا، چه واژه‌هایی در ذهن ما تداعی می‌شود؟

- ۲) رودخانه، جنگل، خانه و رود
- ۴) ماهی، جنگل، رودخانه و قله

- ۱) ماهی، صدف، رودخانه و کوه
- ۳) ماهی، ساحل، موج و صدف

- با شنیدن واژه‌ی سعدی، چه واژه‌ای در ذهن ما تداعی می‌شود؟

۴) شعر

۳) سروده

۲) فیلم

۱) شاعر

فارسی پایه پنجم

۹. زبان و ادب فارسی

۱۰. مطالعه

۱۱. هنر

۱۶

۲۱- معادل فارسی کدام یک از گزینه‌های زیر به درستی نوشته نشده است؟

- ۱) پاراگراف ← روزنامه ۲) هلی کوپتر ← بالگرد ۳) آدرس ← نشانی ۴) کامپیوتر ← رایانه

۲۲- معادل فارسی کدام واژه درست نوشته نشده است؟

- ۱) پرانتز ← کمانک ۲) سایز ← اندازه ۳) ترمینال ← فرودگاه ۴) فاکس ← نمابر

۲۳- در کدام گزینه واحد شمارش وسیله اشتباہ آمده است؟

- ۱) فرش ← تخته ۲) خودرو ← فروند ۳) جوراب ← جفت ۴) کتاب ← جلد

۲۴- معادل فارسی کدام کلمه درست نوشته شده است؟

- ۱) پارک ← بستان ۲) پاراگراف ← صفحه ۳) سوبسید ← رایانه ۴) کامپیوتر ← یارانه

۲۵- معادل کلمه‌های گوپن و اتوبان در زبان فارسی به ترتیب کدام است؟

- ۱) کالا برگ و بزرگ راه ۲) یارانه و بزرگ راه ۳) یارانه و دورنگار ۴) کالا برگ و دورنگار

۱۶- کدام یک از واژه‌های زیر فارسی نمی‌باشد؟

- ۱) کوتاه ۲) مشکل ۳) گرما ۴) پرش

۲۷- کدام یک از واژه‌های زیر فارسی است؟

- ۱) سؤال ۲) مجلل ۳) دانا ۴) جواب

۲۸- در کدام گزینه حروف الفبای فارسی به ترتیب نیامده است؟

- ۱) ث-ج-چ-ح ۲) م-ن-ه-و ۳) ژ-س-ش-ص ۴) ق-ک-گ-ل

۲۹- کدام یک از کتاب‌های زیر فرهنگ لغت نمی‌باشد؟

- ۱) فرهنگ سخن ۲) فرهنگ فارسی معین ۳) لغتنامه‌ی دهخدا ۴) دایرة المعارف مصاحب

۳۰- کدام یک از دایرة المعارف‌های معروف فارسی است؟

- ۱) فرهنگ فارسی معین ۲) لغتنامه‌ی دهخدا ۳) فرهنگ سخن ۴) دانشنامه‌ی جهان اسلام

۳۱- اوّلین ماه از سال‌های قمری، شمسی و میلادی به ترتیب کدام است؟

- ۱) محرم، فروردین و ژانویه ۲) صفر، مهر و ژانویه ۳) محرم، فروردین و اکتبر ۴) صفر، مهر و آکتبر

تیزهوشان اندیشمند

۳۲- اگر کلمه‌های مصراع، «غافلی، ای عاشق بی‌صبروتاب» را به ترتیب حروف الفباًی مرتب کنیم، چهارمین کلمه کدام است؟

۱) غافلی	۲) تاب	۳) بی‌صبر	۴) عاشق

۳۳- در کدام کتاب نمی‌توانیم معنی لغت «پوزخند» را پیدا کنیم؟

۱) فرهنگ معین	۲) فرهنگ نامه‌ی کودکان	۳) لغت نامه‌ی دهخدا	۴) فرهنگ سخن

۳۴- کدام کلمه در لغتنامه دیرتر نوشته می‌شود؟

۱) سربه‌سر	۲) سربه‌راه	۳) سربه‌هوا	۴) سربه‌زیر

۳۵- به نظر شما شکل گفتاری کدام کلمه با شکل نوشتاری آن فرقی ندارد؟

۱) نمی‌دانم	۲) نمی‌توانی	۳) خنده‌ید	۴) آسان

۳۶- کدام یک از کلمه‌های زیر به دو شکل خوانده نمی‌شود؟

۱) مهر	۲) سم	۳) عالم	۴) هوا

۳۷- کدام یک از کلمه‌های زیر بیش از یک معنی ندارد؟

۱) نزد	۲) سیر	۳) شیر	۴) مهر

۳۸- کدام واژه با واژه‌های دیگر ارتباط ندارد؟

۱) ساج	۲) آلاله	۳) نارون	۴) بید

۳۹- کدام کلمه در لغتنامه قبل از سه کلمه‌ی دیگر می‌آید؟

۱) یادبود	۲) یادواره	۳) یادمان	۴) یادآوری

۴۰- در کدام گزینه ترتیب حروف الفبا رعایت شده است؟

۱) استقلال، استکبار، استشمام و استفعال	۲) استکبار، استشمام، استفعال و استقلال	۳) استفعال و استشمام	۴) استشمام، استفعال، استقلال و استکبار

فصل دوم

اسلام

اسم

تعريف اسم: کلمه‌ای است که برای نامیدن شخص یا حیوان و یا چیزی به کار می‌رود.
مانند: «سیما، زمین و آهو»

فرد

تعريف مفرد: اگر اسم بر یک فرد یا چیز دلالت کند، آن را مفرد می‌گویند. مانند:
«درخت، گل و سنگ»

نکته: اسم مفرد در زبان فارسی علامت خاصی ندارد.

جمع

تعريف جمع: اگر اسم بر بیش از یکی دلالت کند، آن را جمع می‌گویند. مانند:
«درختان، گل‌ها و سنگ‌ها»

نکته: علامت جمع در زبان فارسی «ها» و «ان» می‌باشد که به کلمه‌ی مفرد اضافه می‌شود. مانند: «کتاب‌ها، پاهای مردان»

نکته: برای جمع بستن تمام کلمه‌ها می‌توان از «ها» استفاده کرد. مانند:

انسان + ها ← انسان‌ها	*	در + ها ← درها
-----------------------	---	----------------

نکته: تنها اسم جانداران و برخی اسم‌های دیگر را می‌توان با «ان» جمع بست. مانند:

درخت + ان ← درختان	*	زن + ان ← زنان
--------------------	---	----------------

نکته: اگر در آخر اسمی (ه) باید، هنگام جمع بستن با «ان» حرف (ه) را برداشته و به جای آن حرف میانجی (گ) را می‌گذاریم.
مانند:

نویسنده + ان ← نویسنده‌گان	*	چرندگان + ان ← چرندگان
فرشته + ان ← فرشته‌گان	*	واژه + ان ← واژگان
فرزانه + ان ← فرزانگان	*	پرنده + ان ← پرنده‌گان
برنده + ان ← برنده‌گان	*	رفته + ان ← رفتگان

نکته: کلمه‌هایی که به (الف) یا (واو) ختم می‌شوند، هنگام جمع بستن با «ان» بین کلمه و «ان» جمع، حرف (ی) اضافه می‌شود.
مانند:

دانایان + ان ← دانایان	*	جنگجو + ان ← جنگجویان
آشنا + ان ← آشنا	*	هنرجو + ان ← هنرجویان

نکته: البته کلمه‌هایی وجود دارند که به آن‌ها (ی) اضافه نمی‌شود. مانند:

بانوان + ان ← بانوان	*	بازوهای + ان ← بازویان
----------------------	---	------------------------

نکته: در نام مکان‌ها، علامت «ان» نشانه‌ی جمع نیست. مانند: «اصفهان و تهران»

فارسی پایه پنجم

نکته: هرگاه «ان» جمع را از انتهای کلمه برداریم، باید مفرد آن باقی بماند. در غیر این صورت، «ان» نشانه‌ی جمع نیست. مانند: بستان (بستان کلمه‌ای مفرد است. و «ان» را نمی‌توانیم از آن جدا کنیم.)

نکته: مواظب باشید که هر (الف) و (نونی) که در آخر کلمه باید، نشانه‌ی جمع نمی‌باشد. گاهی «ان» بر مفهوم زمان و گاهی بر مفهوم مکان دلالت می‌کند. مانند:

سحرگاهان (هنگام سحر)	*	بهاران (هنگام بهار)
بامدادان (هنگام بامداد)	*	گیلان (محل سکونت مردم گیل)

نکته: وقتی آخر کلمه (ه) باید و (ه) صدای (ا) ندهد، بهتر است در موقع جمع بستان با «ها»، ها به آن بچسبد. مانند:

راه + ها ← راهها	*	چاه + ها ← چاهها
کلاه + ها ← کلاهها	*	شاه + ها ← شاهها
گروه + ها ← گروهها	*	سیاه + ها ← سیاهها
ماه + ها ← ماهها	*	کاه + ها ← کاهها

نکته: وقتی آخر کلمه (ه) باید و (ه) صدای (ا) بدهد، بهتر است در موقع جمع بستان با «ها»، ها به آن نچسبد. مانند:

کوزه + ها ← کوزهها	*	موزه + ها ← موزهها
لانه + ها ← لانهها	*	کوچه + ها ← کوچهها
شانه + ها ← شانهها	*	خانه + ها ← خانهها

نکته: برای جمع بستان بعضی از کلمه‌هایی که از زبان عربی وارد زبان فارسی شده‌اند از «ات» استفاده می‌کنیم. مانند:

تعطیل + ات ← خطرات	*	خطر + ات ← خطرات
قطره + ات ← قطرات	*	حشره + ات ← حشرات

نکته: جمع بستان کلمه‌هایی که در اصل فارسی هستند با «ات» کاملاً نادرست است. مانند:

گزارش + ات ← گزارشات (نادرست است.)	*	گزارش + ات ← گزارشات (نادرست است.)
دستور + ات ← دستورات (نادرست است.)	*	دستور + ات ← دستورات (نادرست است.)
آزمایش + ات ← آزمایشات (نادرست است.)	*	آزمایش + ات ← آزمایشات (نادرست است.)
سفرارش + ات ← سفارشات (نادرست است.)	*	سفرارش + ات ← سفارشات (نادرست است.)
فرمایش + ات ← فرمایشات (نادرست است.)	*	فرمایش + ات ← فرمایشات (نادرست است.)
گرایش + ات ← گرایشات (نادرست است.)	*	گرایش + ات ← گرایشات (نادرست است.)
پیشنهاد + ات ← پیشنهادات (نادرست است.)	*	پیشنهاد + ات ← پیشنهادات (نادرست است.)

اسم جمع

تعريف اسم جمع: اسمی است که در ظاهر مفرد است اما مفهوم جمع دارد. مانند: طایفه، گردان، عده، تیپ، جوخه، خلق، خانواده، مردم، امت، لشکر، ملت، گروه، رمه، گله، سپاه، رعیت، قافله، کاروان، ایل و دسته.

نکته: اسم جمع را در زبان فارسی و عربی می‌توان جمع بست. مانند:

سپاه ← سپاهیان	*	لشکر ← لشکرها
قبیله ← قبایل	*	رعیت ← رعایا

جمع مکسّر

تعریف جمع مکسّر: بعضی از کلمه‌ها در زمان جمع بستن هیچ علامت مشخصه‌ای ندارند، بلکه در شکل مفرد آن‌ها تغییراتی ایجاد می‌شود. البته این نوع جمع بستن مخصوص زبان عربی است و هیچ ربطی به زبان فارسی ندارد. در اینجا به معنی تعدادی از جمع‌های مکسّر که در زبان فارسی رایج هستند، می‌پردازیم:

جمع	مفرد	جمع	مفرد
اطراف	طرف	آداب	ادب
اعماق	عمق	أدباء	ادیب
علما	عالم	آثار	اثر
علوم	علم	أسرار	اسیر
علامه	علامت	اسامى	اسم
علل	علت	اساطير	اسطوره
عقاید	عقیده	أمرا	امیر
اعمال	عمل	اوامر	امر
اعیاد	عيد	ائمه	امام
عناصر	عنصر	أصول	اصل
عواطف	عاطفة	آفاق	افق
اعضا	عضو	ابيات	بیت
عبارات	عبارة	تجار	تاجر
عجبایب	عجب	تصاویر	تصویر
فقها	فقیه	اجداد	جد
فنون	فن	جوانب	جانب
افکار	فکر	جزایر	جزیره
فرايض	فريضه	جبال	جبل
افعال	فعل	جرائم	جريمه
فقراء	فقیر	حوادث	حادثه
قواعد	قاعدہ	احشام	حشم
قرون	قرن	حكما	حکیم
قوانين	قانون	احکام	حکم
قلل	قله	حکام	حاکم
اقطار	قطر	حواشی	حاشیه
كتب	كتاب	حواس	حس
امثال	مثل	حقوق	حق
معدن	معدن	حروف	حرف
امواج	موج	حقائق	حقيقة
مراكز	مركز	خزائن	خزینه
موقع	موقع	اخبار	خبر